

RENOVACIÓ

Setmanari Nacionalista Republicà

Any III.—TARRAGONA, 22 Agost de 1915.—Núm. 106.

BIBLIOTECA PÚBLICA
TARRAGONA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Rambla de Sant Joan, 50, baixos

Els treballs se publiquen baix la
responsabilitat de llurs autors.
No's retornen els originals.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Trimestre 1'50 ptes.
Anuncis, a preus convencionals.

El miting dels radicals

Tenia anunciat per avui, el quefe del partit radical espanyol En Alexandre Lerroux, un miting en la nostra ciutat, miting al que algú sembla ha volgut donar una importància que realment no tenia, com casi tampoc la té cap dels actes polítics que efectua l'ex redactor de *La Publicidad*.

Per a nosaltres, nacionalistes i republicans, aquest miting ens havia de tenir sense cuidado, com ens hi tenia que'l quefe radical pugui dir i digui això, allò o lo de mes enllà, no ens ha de reportar cap benefici, al contrari, que de un etern enemic de Catalunya sols podem esperar-ne quatre sofismes mes o menys punyents, que, al menys a nosaltres, vells catalanistes, no'ns poden causar altra sensació patriòtica, que la de deixar dibuixar una rialleta i fer tant de cas de ses paraules com d'aquesta munió de polítics d'ofici, que tenen ramificacions en les oficines burocràtiques i tant se desvetllen per a servir bé i prompte al país...

Si bé és veritat que ens dol quelcom que'n Lerroux s'hagi de valdre de la seva aseveració de republicà i fins de la d'autonomista per a poder triomfar de les masses populars, nosaltres, republicans de tota la vida, que hem après les nostres idees en les fonts inagotables d'aquell gran apòstol que's digué Pi i Margall, nosaltres, diem, no podem donar-li cap autoritat an en Lerroux com a republicà. Tenim encara quelcom de memòria i mai per mai creiem que se li pot perdonar la seva tasca anti-republicana, que juntament amb la anti-catalanista que porta realitzades, tant mal comprès va ésser per el poble verament democràtic, error que va ésser el primordial factor per a que l'avui director d'*El Progreso* pogués arribar a satisfer la seva ambició personalíssima de sobresortir entre'ls qu'ell sempre ha calificat de correligionaris seus.

Pero vé que a última hora, com si diguessim, l'autoritat creu convenient suprimir el miting de referència. Per què? Què es lo que'n Lerroux tenia que dir que se li priva de emitir el seu pensament, encara que aquest fos equivocacat? No ha estat aquesta la causa de la supressió del miting. Es que ara s'han canviat els papers, i aixís com ahir eren els *jóvenes bárbaros* els qui s'imposaven en tots els actes polítics i a tot arreu, gaudint d'una immunitat incomprendible, avui son els requetés que, reviscolats del no res aont des de temps ja estaven recluits, son els que s'imposen a tothom, i *ordenan* i *mandan* que's fassi això o allò, o que's deixi de fer.

I aixís va el mon. S'anuncia un acte en el que s'hauria dit amb tota seguretat quelcom mes respectuós que lo que va dir-se no fa molts dies en el local del Círcul jaumista de aquesta ciutat, i els individus del requeté volen que no se celebri, i son atesos. En canvi ells, donen actes en els que hi prenen part persones extrangeres, que no son pas dubtoses per sa parcialitat en favor de un dels imperialismes centrals avui en guerra, per esser-ne fills, diuen lo que els hi vé en gana, i les nostres autoritats ni se'n volen enterar tampoc.

Això sols pot passar en aquest país. En altre lloc que no siga Espanya, la força de la llei és la que jutja a tots els ciutadans per un igual.

Que algú havia parlat i propagat d'alteració d'ordre públic, cas de celebrar-se el miting? I doncs, per què serveix l'autoritat? Tant feble hem de considerar-la per a no sapiguer garantir l'ordre en un acte que la llei l'autoritza, i en el que'ls ciutadans hi tenen perfecte dret a exposar ses idees, mentres no traspassin els límits de lo correcte que la mateixa llei senyala?...

Réplica a les

"Lletres a Joan Poble Bó" (*)

Intervenció de Anglaterra

Amic Joan: En una lletra anterior vaig parlar-te de la política pacifista qu'han desenvolupat els governs anglesos, particularment en els darrers anys. En la present, tractarém—com te vaig prometre—de les circumstancies que van obligar a Anglaterra a intervenir en aquesta gran lluita. Els seus enemics venen culpant-la d'ésser ella l'autora solapada de la guerra. Nosaltres que, sense esser apassionats anglòfils, sentim per aquell país lliberal una verdadera simpatia com la que sentim per la França republicana, tractarém de desvirtuar l'insidiosa campanya dels germanòfils, procurant concretar amb raons la seva intervenció en l'actual aventura, i desfer alguns tòpics que contra ella's propalen.

En 1904 el govern anglés va arribar a un conveni amb França saldant aixís tots els antagonismes, totes les questions pendents entre ambdós Estats. Tres anys més tart Anglaterra va entrar en un conveni semblant amb Rússia. Aixís va neixer la que's coneix amb el nom de «Triple entente». Aquesta intel·ligència, per lo que toca a Anglaterra, no era una aliança formal sinó un estat de relacions amistoses. En cap dels convenis citats hi havia res que significés el més petit propòsit d'agressió vers cap potencia.

En el conveni anglo-francés existia el compromís de que si una escuadra estrangera—en una guerra que França no hagués buscat i en la qual no hagués sigut l'agressora—baixés pel canal de la Manxa i atacés i bombardejés les costes, sense protecció de França, Anglaterra no podria permanceixer neutral mentres se fés tot això al alcanç de la seva vista i per lo tant pogués comprometre la seva seguretat en el previndre.

En el conveni Anglo-Rús, ni aquest apoi naval existia ni cap altre de caracter militar. Quan en 1908 Austria va anexionar se la Bosnia Herzegovina, Anglaterra tot lo més que va prometre a Rússia va ser apoi diplomàtic.

He cregut convenient explicar-te l'alcanç i significació de la «Triple entente»,—encara que s'aparti un xic del tema que'ns hem proposat desenvolupar—perquè son molts els qui han atribuït an aquesta aliança mires agressives dirigides principalment contra Alemanya, i a fi de desvirtuar aquesta tendència es per lo que he decidit donart'en una petita idea.

Es a tota llúm evident que la violació de la neutralitat belga, fou la causa que determiná l'intervenció armada d'Anglaterra en el conflicte.

La Grand Bretanya en el cas de les seves relacions amb França hi havia el manament d'honor, el de la seva propia defensa, però cap obligació directe en el de les seves relacions amb Bèlgica, l'honor, les obligacions i la seva propia defensa.

Segurament que si Alemanya enlloc d'atacar a França per Bèlgica ho hagués fet per la frontera natural, Anglaterra no hi hauria intervingut. I si ho hagués fet, aleshores els que discuteixen la mala fé d'Anglaterra haurien trobat sens dupte un ambient més favorable. Però ara no es aixís. La situa-

(*) Agraïm moltíssim les felicitacions que hem rebut amb ocasió de donar a llúm aquesta sèrie d'articles-réplicas a les «Lletres a Joan Poble Bó». Als amics que han tingut aquesta deferència amb *RENOVACIÓ* els hi recordem que nosaltres procurem parlar amb tota imparcialitat de l'assumpte primordial d'aquests articles—la guerra—i els hi recomanem els que falten a publicar, per a que acabin de formar-se el concepte que nosaltres ja ens hem format de fer que's debat.—N. DE LA R.

ció d'Anglaterra es claríssima i la seva intervenció, altament humana, digne de tot elogi.

Bèlgica fou constituïda en «Estat independent i perpetuament neutral» pels Tractats de 1831-32 i 1839. Tan Anglaterra com Prússia foren signataries d'aquell Tractat. Quan la guerra franco-prussiana de 1870, el govern anglés va advertir a Prússia i a França que si'ls exercits d'un dels dos països violava la neutralitat de Bèlgica, la Grand Bretanya cooperaria amb l'altre per sa defensa. I el tractat de neutralitat fou respectat per ambdues potencies, aleshores.

El mateix pás qu'en 1870, va donar el govern de Mr. Asquith en 1914. El 31 de Juliol Sir Eduard Grey—en vista dels tractats existents—preguntá a França i Alemanya «si estaven dispostes a comprometre's a respectar la neutralitat de Bèlgica sempre que cap altre poder la violés.» França donà immediatament la seguretat desitjada; Alemanya no va contestar. Es a dir, contestá sí, violant el territori belga, i encara, per més escarni, el canceller Bethmann-Hollweg digué a l'Embaixador anglés a Berlín que'l tractat de neutralitat de Bèlgica era «un tros de paper» que res valia davant l'imperiosa necessitat d'Alemanya de que'l seu exèrcit atravesés Bèlgica lo més prompte possible.

Fou allavors que, obligada pels tractats i requerida la seva ajuda pel Rei dels belgues, Anglaterra va declarar la guerra a Alemanya.

Quí pot posar en dupte la bona fé d'Anglaterra? Quí pot duptar de que la seva intervenció va ser a conseqüència del atropell fet a una petita nació quina independència ella garantía?

Què s'hauria pensat del honor d'Anglaterra,—d'aquell país que en opinió de Mazzini (un dels fundadors de l'unitat italiana) es l'única gran potencia que ha practicat sempre l'intervenció amb motius morals o per amor a la llibertat,—si pel temor de veure's enredada en una lluita s'hagués creuat de brassos davant la violació d'un territori qu'ella havia garantit en solemnes tractats?

Que hi hagi qui detesti a Anglaterra, per lo que's vulgui, passi; lo que no's comprén es que aquest odi arribi fins al extrém de acumular-li la responsabilitat d'aquesta guerra quan tots els fets venen a demostrar que no hi hà tal culpa.

Un dels tòpics mes generalisats entre els germanòfils es de que Anglaterra sent grans zels d'Alemanya i que per això ha aprofitat l'ocasió per a atacar-la.

Enveja Anglaterra d'Alemanya!

Anglaterra, el més gran imperi colonial, el banquer del mon, el país de les llibertats!

Enveja d'Alemanya! Si Anglaterra hagués sentit aquesta passió envers ella, medís tenia a la seva mà per a fer-li sentir les conseqüències d'una manera implacable. Però no devía esser tan gran com es això, quan els mateixos súbdits alemanys reconeixen i diuen que les colonies angleses i franceses, amb les corresponents metròpolis, son de fet les colonies alemanyes.

El pecat d'Anglaterra, si algún pecat pot tirar-se-li en cara, es el d'haver estat desprevinguda davant de les amenasses constants d'Alemanya, de aquest matonisme militar que ha fet possible que'l seu Emperador fós l'àrbitre de la pau i de la guerra a Europa. Però aquesta mateixa falta de previsió diu encara, en el meu concepte, molt en favor d'Anglaterra; demostra el seu esperit pacifista, les seves poques ganes d'agradir a ningú, lo poc predisposada que estava a pendre les armes de combat.

Reialment, per més arguments que's cerquin no

es possible entelar en lo més mínim el procedir honrat d'Anglaterra en aquesta gran prova. Fins admetent que no fós aixís, que Anglaterra hagués obrat amb picardia, ço es, que la seva intervenció no fos suficientment justificada i que hagués anat a la lluita per despit contra Alemanya, admetent encara aquesta hipòtesis, nosaltres, homes republicans, hauríem també d'aplaudir sense reserves el seu procedir.】

Sense Anglaterra, Europa fóra potser avui ja víctima de la més gran de les vergonyes i de les injustícies. I això bé val per aquell admirable país el reconeixement profund de la vella Europa.

Te expliques ara, amic Joan, el perquè l'intervenció d'Anglaterra ha aixecat tant d'odi a Alemanya i en les fileres de la nostra clericalia?

Fins a la pròxima, ton amic

J.

◆ ◆ ◆

Tarragona

Aspectes. II

BALCÓ DEL MEDITERRANI

La sensació, per la seva grandiositat, és de les que no poden oblidar-se.

La rambla ens hi porta... i nostres passes van vers la direcció del mar... la som a l'extrem Est de nostra rambla, de la via de la llum i de la simetria, i l'espectacle més grandios ens espera. Mirem el mar i l'espai. Estem a una alçaria imponent, i de sobte, a nostres peus, veiem la roca tallada, formant un precipici extraordinari, i ens aferrem fortament a la robusta barana de ferro per a guardar-nos del vèrtig. Qui no ha guaitat en aquest balcó de l'infinit, no podrà capir ab tota la seva força ço que és grandiositat.

A baix, al peu d'aquest mirador ideal s'hi adorm el mar Mediterrani, s'adorm el mar blau... Diríem que no és un mar; diríem que és un llac d'ensomni, ni una ola, ni una lleu manifestació de gènit; diríem que'l mar s'és adormit en un llit de roses i somia..., somia un conte oriental... Diríem que és una gran safata que espera un present per a disposar-lo damunt la seva superfície deliciosament llisa, deliciosament blava, deliciosament fresca... Diríem que és un mantell del cel estès damunt la terra per a guardar el tresor preuat d'un criader de perles... Diríem..., diríem... no! no hi ha paraules per a dir-lo el poema del mar blau...

Descansa sobre les aigües del mar, allà, al confí de l'horitzó, el cel nostre també, el cel de Tarragona; que també és blau.. que també és llis i també és clar...

Apar que siga un troç del Mediterrani pujat a les altures... Apar que siga el baf del mar, sorprès en l'espai... Apar que siga una gasa màgica sortida de l'aigua i estesa davan els nostres ulls per a vedar-nos el misteri de les estrel·les... Apar...

I la terra?—També la terra està bellament engalanada i guarda perfecta harmonia ab aquest maridatge del cel i del mar... També la terra la sent aquesta atracció infinita de l'aigua blava i és per això que deixa besar-se tendrament, eternament...

De tant en tant, sembla que les roques, llunyanes de l'arena, sentin enyorança dels manyacs de l'aigua, i heu's-aquí que en un moment de rebeldia trenquen la uniformitat de la platja i es fiquen dintre el mar formant un morru...

Es tan intensa la llum del sol, tan descarada és la claredat de l'ambient, que sembla que la llum brolli de la terra, del cel i de l'aigua a l'ensem. Ni un recó d'ombra s'ovira des del mirador de la rambla, ni un oasi de frescura... tot és llum, tot és espai, tot és gran...

La primera sensació al contemplar aquest espectacle insòlit de l'hora del sol, des del *balcó del Mediterrani*, és tan violenta i sobtada que un es posaria, mirant a l'horitzó, a cridar desesperadament, com volguent fer pregó de l'alegria immensa que omplena la seva ànima... després, i a mida que l'esperit s'amara de l'harmonia de l'ambient, se sent l'ànima sorpresa de beatitut... de devoció per tanta bellesa i en la seva intimitat escomensa una

oració que sortint a flor del llavi s'en puja a l'infinit, i la nostra insignificància ens espanta. Com Flammarión se sent corprès a la vista de la posta del sol des d'un mirador de l'Havre i no pot menys d'entonar un himne espiritual a la Naturalesa, així nosaltres no podem abocar-nos al *balcó del mar* sens fer-li l'ofrena d'una benedicció íntima però profunda...

Aquí dalt, al costat nostre, l'estatua corpulenta den Roger de Llúria sembla pendre jurament de fidelitat a la bellesa a tot aquell que s'acosta a contemplar-la amb tota la magnitud possible. I per què no mira el mar, Roger de Llúria... Per què Roger de Llúria no mira el mar...?

Es que l'encarnació de la força no pot agermanar-se amb l'encarnació de la poesia Naturalesa? Per què no mira el mar, Roger de Llúria...?

JOSEP GILABERT I PUNSODA.

(De *Renaixement*).

◆ ◆ ◆

Medallons

I

Honorine de Châtel

A la senyoreta *Claudia Salvat*

Oh! hermosa de noblesa improvisada
d'esguard somniador que a somniar convida,
de parla dolça i suau jamai oïda...
deïtat caiguda, per l'Olimp creada...
i amb tot, de lloc humil, sols, transportada
del Lluís XV a la Cort i a la gran vida.
Jo't veig trista; a Choiseuil, per força, unida:
el Gran Duc... i plorant aconhortada!
Ta testa rossa, blanca, ideal i fina
menaces s'ha sentit de guillotina
en temps que sols regí anarquia i terror...
mes tard... mories tant sols d'abandonada
i amb llàgrimes als ulls dient oblidada:
—Qu'hermós i dol!... Què dalitós l'amor!

WERTHER.

◆ ◆ ◆

La exposició "Bon"

Tenim les mes falagueres notícies de la exposició de caricatures locals que'l renomnat artista i bon amic nostre en *Bon*, està preparant per a inaugurar durant les properes festes de santa Tecla.

Se tracta de una manifestació molt accentuada d'art, d'un art especial que en *Bon* dú impregnat, i que és producte de llars i profundes estudis que porta fets, i al que hi posa tota la seva ànima d'artista i hi consagra totes les seves valioses apitituts.

Mes endevant donarem a coneixer el lloc i dia de la exposició, i es inútil dir ja per endevant, que estém ben confiats en que aquesta manifestació artística, genuïnament tarragonina, serà un èxit exultatant per a son jove autor.

◆ ◆ ◆

Gloses

Segons un gran home de ciència tedesc, Oswald, els homes diguem-ne superiors, poden subdividir-se en dues categories: *clàssics* i *romàntics*. Els *romàntics* se caracteritzen essencialment per una gran facilitat de reacció en les operacions intel·lectuals: aixís, doncs, aquests son particularment precoços: llurs idees, noves, son nombroses i s'agropen en llur cervell de manera que no tenen temps de desenrotllar-se sinó en el fons. Ells no segueixen l'idea sinó les seves conseqüències extremes, perque l'interés per una idea nova substitueix subitament al mateix que per la vella's tenia. Per ço llurs treballs son notables més que per la força per la varietat: no s'amoinen pels errors de detall... Els *clàssics*, al contrari, son els homes de les reaccions intel·lectuals lentes; llurs treballs no son pas nombrosos, son menys variats perque exigeixen més temps: emprò son mes profons, més finits; no tenen rés d'imperfecte ni d'incomplerts i per això resten llargs anys inatacables.

En l'antiga classificació dels temperaments, els

sanguinis i biliosos corresponen als *romàntics*: sanguinis en la joventut, biliosos en la edat madura; els flemàtics i melancòlics corresponen als *clàssics*.

Els *romàntics*—(sempre segons Oswald),—en gracia de la seva fertilitat, de la seva exuberancia, del seu desig d'exteriorització, els hi plau brillar en el mon i's cerquen d'auditors i de deixebles; per això son els mes inclinats a l'ensenyança que importa poc treball i molta satisfacció. Els hi agrada guiar el treball de nombrosos alumnes en el laboratori a causa de la vivacitat del seu esperit: saben respondre a tot.

Els *clàssics*, al contrari, temen l'ensenyança com un pes massa gravós; la seva lentitut de reacció, els fá temer les preguntes a *bruciapelo* del laboratori a les que no podrien donar una resposta immediata, no volguent donar als alumnes res mes que idees complertes i profundes. Per això poden ells formar dos o tres excelents alumnes, emprò no fan mai escola.

Els Estats, (aconcella Oswald), deuen tenir en compte aquestes dues diverses categories i confiar a la primera l'ensenyança i a la segona el *buscar* i *descubrir*.

Délage trova, (resumint l'idea d'Oswald en el periodic francès *Revue*), que la subdivisió feta pel sabi tedesc es massa rígida i absoluta. Per ell, entre aquestes dues categories extremes, n'hi han d'intermitges i fins diferències de caràcters en una mateixa persona. Diu Délage, que no hi ha mai rigorosament *clàssics* ni *romàntics*: cada hu es mes clàssic o mes romàntic segons l'etat, circumstancies, etc., i qui era clàssic pot tornar-se romàntic improvisadament i vice-versa.

No n'hi ha prou encara: també els clàssics poden resultar excelents professors: perque poden fer un esforç prou gran, necessari per a sobrepujar al caràcter lent i premeditatiu tipic d'Alemanya.

PTOLOMEUS.

◆ ◆ ◆

Els exercits tedescs foren vençuts per Napoleó

Durant els anys 1804 i 1805, Napoleó havia fet grans preparatius per a l'invasió d'Anglaterra. Cent cinquanta mil soldats eren preparats per a aquest cop i era preparat el plan d'unir la flota espanyola a la francesa i començar la lluita per a lliurar els ports francesos del bloqueig i protegir els desembarcs enllà del Canal de la Manxa.

Quan a la tardor de 1805, Napoleó s'adoná de que aquests plans haurien pogut no donar resultats, dirigí vers el Danubi el magnífic exercit que havia preparat per a l'invasió de l'Anglaterra i iniciá una sèrie de victories clamoroses pel continent.

La historia,—diu en *Nineteenth Century*,—no pot recordar desastres mes terribles que els que infligí Napoleó a l'exercit prussia.

Aquest exercit contava llavors amb doscents cinquanta mil homes; era l'exercit que Frederic el Gran havia conduit tantes voltes a la victoria no feia encara una vintena d'anys.

A quina causa fou deguda una *débacle* tan plena com improvisada?

Frederic el Gran havia trobat qu'era necessari mantindre un exercit proporcionat a l'entitat de la població del seu regne. El servei militar era obligatori, mes no era respectat per tot arreu perque'l rei volia que'l comerç i la industria no's vegessin privats de masses homes, com també eren exentes de dit servei les classes professionals, urbanes i ciutadanes. El pés d'aquest servei requeia principalment sobre les classes agrícoles i rurals.

La població de Prussia era petita i per lo tant era necessari tenir molt de temps els soldats sobre les armes. El periodo del servei durava 20 anys.

Les files dels exercits prussians eren plenes de les classes mes pobres i menys cultes i intel·ligents del poble de Prussia: casi tots servint a disgust, tant, que va inclús suprimir tota classe d'expedients a fi de conservar els soldats que necessitava. El rei feia contractes amb els coronels, els qui tenien que buscar els soldats casi sempre forasters, de manera

que hi havia regiments enters qu'eren estrangers. S'ha calculat que dels cent seixanta mil homes que formaven l'exèrcit prussià, noranta mil eren estrangers.

Hi ha que comptar, además, que aquest exèrcit, era manat per oficials de classe aristocràtica acostumats a tractar als subordinats amb rigor i duresa.

* * *

Ara'm vull aventurar a fer una comparació: els exèrcits tedescs d'ara se troven en un cas, sinó igual als d'allavors, ben semblant. Son formats per gent si bé mes o menys culta, emprò de caràcters tant distints com de la nit al dia. Alemanya, no és pas una nació; és un conjunt de petites nacionalitats unides per força mitjansant el despotisme imperial.

Si fines ara la victòria no es complerta pels aliats (tots nacionalitats unes), aquesta no és pas llunyana.

I si no el temps dirà.

S. G.

Per al senyor Alcalde

Un fet ocorregut la passada setmana, en una de nostres Rambles, ens mou escriure aquestes ratlles que no titubeigem en adreçar al Alcalde, a nostre Ajuntament en plè, per a que hi posi cura, puix que de repetir-se, el fet que'ns ocupem, ens deixaria en un baix nivell, no sols a l'Autoritat sinó a Tarragona sencera.

Lo que passà fou que un dels cobradors de les cadires de la Rambla pegà a un noi, a una criatura per mes senyes. No sabem el motiu que tindria per a fer-ho, el dit funcionari, ni volem saber-lo. El fet en sí retrata a l'autor i no deix ni fer cap comentari, puix que ja se'ls porta ell mateix i una prova de lo que diem n'és la protesta espontània que sortí de la boca de totes les persones que aleshores tranzitaven per la Rambla. Nosaltres demanem a l'Alcalde cridi a l'ordre a dit cobrador i li imposi un correctiu o be que'l destini a altres ocupacions, puix que Tarragona sencera ja n'està ben aborrida dels mals serveis d'aquest individu i això fa que nostra Rambla es vegi quasi poc menys que deserta, ja que ningú vol trovar-se amb aquest *excel·lent* complidor del seu deure.

I ara passem a un altre prec. Es de tot'hom forsa sapigut que les cadires i sillons de ferro que's col·loquen a nostra Rambla, no costàren cap diner a la ciutat i també de que l'únic desembols anyal es el que costa de la conservació del material que, encara que'l desconeixem, creiem es ben reduït. Doncs bé, amb aquest cost ínfim, per què volguer-les explotar tant, millor dit, per què's preté explotar tant als ciutadans fent-los hi pagar fines a les onze de la nit, en que's retiren els cobradors, no sols els dies festius, sinó també els feiners?

Altres anys passats sols se cobraven les cadires fins a les onze de la nit durant les festes; emprò els dies feiners solsament se feia fins a les nou o màxim les deu, i allavors vèiem el nostre incomparable i hermós passeig molt concorregut, fruit de la fresca que hi passa a les nits i aquest any son molts els dies que no hi ha ningú comprenent-se això molt bé si's té en compte que amb el mateix cost de les cadires, anant a qualsevol *bar* tenen seient, beguda i música. I d'aquí, doncs, el nostre prec que dirigim a l'Ajuntament, demanant-li ordeni als seus dependents efectuin el cobro de les cadires com els altres anys se feia i com diem mes amunt. Després, i sens descuidar-se'n,—per damunt de tot—que tractin millor al públic, amb mes correcció, puix que qui paga deu ésser tractat com se mereix, ja que res té que veure la gent que s'assu a les cadires, amb el mal-humor que pugui sofrir un altri, i molt menys si aquest es pagat pel poble.

Lluminoses (*)

Somnis i cançons

I. Elegia

Oh mussa que m'inspires! Oh ninfa candorosa que amb dolça melangia, d'amor me fas glatir, en éxtasi t'admiro com joia primorosa com divina esculptura en mig d'un bell jardí. Voltada de garlandes que animen ta bellesa, com Hebe temptadora de jove plenitudo i apar que de tos llavis, ne surti la promesa dels plers que pot donar-ne, ta exelça joventut...

Inspira'm generosa, bells càntics amorosos que brollin de mos llavis com místiques cançons que al arribà a ton rostre, s'en tornin vaporosos en una dolça pluja d'encisos i petons...

II. Esplai

Què't diuen tot cantant, mos llavis amb besades i airívoles tonades de troves i d'amors? Què't diuen amb perfums, les flors que t'he collides de la rosada humides amb sos brillants colors? Què't diu de matinada, l'aucell que dolç sospira com inspirada lira del mes preuat valor? No sabs nina xamosa lo que les aus reflen, mos llavis, lo que't diuen? —Te canten mon amor.

III. Ideal

Quan contemplo la llum del sol naixent que bellament tot el mar il·lumina, i escolto el crit joiós de la gavina que vola per l'espai lleugerament,

m'apar sentir pels cims soptadament una veu que m'encanta i em fascina i em diu insinuant: «Poeta, vina, voleia vers a mi pel firmament».

Mes no, no es realitat, es il·lusió, sols un somni gentil, sols la visió de la remor del mar, i el sol que's mostra;

mes per què tant sovint dins de mon pit donzella, el cor me bat amb tant delit? Es tal volta l'encís de l'amor nostre?

IV. Desvari

Que hi fa que amb ses ombres la nit entristida, abrigui amorosa la plana adormida i l'au interrompi sos cants amb tristor? Que hi fa, si l'aubada s'atança joiosa i mostrand sa cara gentil i radiosa, inondarà el àmbits d'encesa claror?

Que hi fa que dels arbres, les fulles devallin i blanques nevades, la terra embolcallin cobrint les muntanyes de pàlid llençol? Que hi fa, si s'acosta radiant primavera i en ampla besada, la terra sencera desperta, portant-li son místic consol?

Que hi fa que de núvols el cel se cobreixi, que hi fa que la serra de boires vesteixi i l'ona valenta bramoli en el mar? Que hi fa que'l vent voli xiulant pel brancatge i el bosc tot tremoli dessota l'oratge...? Que hi fa si nosaltres sabém estimar...?

Aimada: Natura, confón ses grandeses la calma i l'oratge, preuades belleses que l'omplen a voltes de festa o de dol; que hi fa, doncs, que'ls núvols cobreixin la terra, si après la tempesta, pel cim de la serra tornarà a brillar-ne la flama del sol...!

ENRIC BOSCH I MONTALAT.

Barcelona, 1915.

NOVES

En diferents ocasions la premsa local ha formulat queixes per la velocitat desenfrenada amb que tots els carros que passen pel carrer Reial i afuents se dirigeixen a l'estació per a alçar el tren mixte de les 19,34. Com l'esmena no ha tingut efecte, ens

(*) Poesia premiada amb la Flor Natural en els Jocs Florals organitzats per la dependència de la casa J. Grau i C.ª, de Sant Gervasi.

permetem cridar l'atenció del senyor Alcalde i esperem que posarà remei an aquest abús que tant de temps que dura, exposant als transeunts a qualsevol percaç.

Confiam ésser atesos.

Hem rebut el primer número del periòdic *Biblioteca Nova*, revista enciclopèdica portavèu dels partidaris de la pau, que veu la llum a Barcelona. Queda establert el canvi.

S'han publicat els quaderns 120 i 121 de *La Lectura Popular*, Biblioteca d'autors catalans, que contenen treballs den Bartomeu Ferrà i den Valeri Serra i Boldú, baix els noms de «Flors i Fulles» i «Cançons de ronda i de pandero».

Les festes de Sant Magí, patró de Tarragona, han quedat aquest any reduïdes a les funcions religioses, que per no perdre la costum, cada any se celebren rutinariament.

Els forasters han affuit poc, tant, que no semblava el dijous darrer sino que fos un diumenge qualsevol de l'any.

Alguns carrers de la nostra ciutat, están tant mancats de llum durant la nit, que convindria que l'Ajuntament se'n preocupés una mica a l'objecte de subsanar aquesta deficiencia en benefici dels que's veuen obligats a transitar per aquelles vies.

Per manca d'espai deixem de publicar un article per a *El Socialista*, que anirà en nostre proper editorial.

El senyor President del Foment del Treball Nacional ha tingut la atenció de remetre'ns un exemplar del «Memorandum» que ha publicat aquella entitat, amb motiu de les gestions de caràcter econòmic realitzades per varies entitats de Catalunya. Quedem agrats a tal deferencia.

Sentim veure'ns privats de poder publicar, per haver-ho rebut a darrera hora i faltar-nos espai, l'anunci que sobre la constitució a aquest partit d'un Tribunal Industrial ens ha enviat, acompanyat de atenta comunicació, l'Alcalde senyor Prat.

El prop-vinent dijous, dia 26, se reunirà en Assamblea general la «Cooperativa Obrera Tarragonense» a l'objecte de procedir a la aprovació de l'estat de comptes semestral i tractar diferents assumptes de importancia.

Imprempta de Llorens i Cabré. — Fortuny, 4

Panificació

FORNS DE SANT ANTONI

Diariament, pa de primera

••• A domicili i al comptat

Rebolledo, 20, bis : : PORT

Societat de socors mutuels
TARRAGONA I SA PROVINCIA
 dels cassos de malaltia, vellesa, invalidesa, viudetat i mort
 Inscripta en el Govern Civil i en la Comissaria general
 de Segurs, segons mana la Llei.

Director facultatiu: **DR. RABADÀ**
 Per a més informes dirigir-se al domicili social
 Rambla St. Joan, 75, pral. De 10 a 12 i de 5 a 7

CLÍNICA I CONSULTORI PER A LES MALALTIES DE LA DONA

Vies urinaries, Cirurgia operatoria, parts electroteràpia i anàlisis micro químic d'orina i productes patològics.
 Sero-Reacció de Wassermann.— Aplicació del 606.

BAIX LA DIRECCIÓ DEL DR. RABADÀ

*Ex-intern de l'Hospital de la Santa Creu, ex-ajudant de la Policlínica del Dr. Fargas i Metge
 de les Cases de Socors de Barcelona*

Consulta de 10 a 12 i de 5 a 7. — Per a obrers, de 7 i mitja a 8 i mitja nit. — Per a'ls pobres, franca
 dilluns, dimecres i dissapte de 12 i mitja a 1 i mitja.

Rambla de Sant Joan, 75, principal. — TARRAGONA

Podém demostrar
 que casa nostra
 es la mes barata en tot

GILABERT GERMANS : Unió, 20

Galeria Fotográfica d'Art

PERE PALLEJÀ — Unió, 18

PERE LLORET

CORREDOR REIAL DE COMERÇ

Apodaca, 9

GRANDS NOVITATS en

Sombreros i Gorres

RAMON ALOQUIN

UNIÓ, 20

JOAN ESBERT

FARMACÈUTIC

UNIÓ, 22

Joan Ruiz i Porta

PROCURADOR

Vilamitjana, 9, 1.er

Farmacia Central

Laboratori Químic Bacteriológic

Marti Güell

Rambla Sant Carles, 41 : : :
 : : : i Sant Fructuós, 5

BRILLO

EL LUSTRO-CVIVRE es el mejor del mundo y más barato para limpiar y abrillantar objetos de metal, dejándolos al instante como nuevos. No ensucia las maderas ni deja los paños negros. Una cajita 25 céntimos; hay para más de un año. De venta en Tarragona: Ferreteria de MATIAS MALLOL, calle San Agustín, 9 y Augusto, 3.—Pídase prospecto.

IMPREMPTA

**Llorens
 i Cabré**

Fortuny, 4

TARRAGONA

C.^a de Seguros Generales de Dusseldorf
 Segurs de transports

La New-York, de New-York

Companya de segurs sobre la vida

L'UNION, de Paris

Companya de segurs contra incendis

L'Assicuratrice Italiana, de Milán

Companya de segurs contra accidents

La Continentale, de Mannheim

Segurs de transports

Passeig de Colón, 11 i 12 - Barcelona

SUBDIRECTOR A TARRAGONA:

Maciá Mallo Bosch, carrer de Mar, 1

Gran Fábrica de Calçat

= DE =

RAMÓN CAVALLÉ

TARRAGONA

TELEFON 120

REAL, 56

MOSTELLE

(RAIMOST)

Suc de raïms sense alcohol

The Grape Juice Co. L.^d

Londres i Tarragona

El Vermouth més
 higiènic

Un excelent refresc

El millor aliment en les
 malalties i conval-

lescencia

Se ven per tot arreu

PAPERERÍA I EFECTES D'ESCRITORI

— DE —

JOAN M. PIÑOL

Unió, 1 — TARRAGONA — Telefon 181

Gran assortit en llibres ratllats de totes menes i tamany : Escribantes : Plumes Stilogràfiques : Pesa-cartes : Copiadors, etc : Gran novetat en pitja papers amb rellotje veritat : Postals de totes menes i albums per a les mateixes.

PREUS SUMAMENT BARATOS

MAGATZEM DE FERRETERIA

FUMISTERIA I QUINCALLA

Eines de totes classes - Objectes per a regals

Articles per a magatzems de vins i olis

Maciá Mallo Bosch, Carrer de Sant Agustí, 9